

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาของปัญหา

ภายใต้กระแสโลกาภิวัตนาการเปลี่ยนแปลงของสังคมโลก การเชื่อมโยงทุกส่วนเสี้ยวของทุกมุมโลกให้เป็นเครือข่ายทางสังคมเดียวกัน เทคโนโลยีคอมพิวเตอร์อินเทอร์เน็ตเป็นเครื่องมือหนึ่งในการสร้างเครือข่ายทางสังคม (Social Network) ที่โยงสังคมโลกให้เป็นสังคมเดียวกัน นอกจากนี้คุณประโยชน์ในการเชื่อมโยงสังคมโลกเป็นเครือข่ายสังคมเดียวกัน ปัจจุบันเทคโนโลยีคอมพิวเตอร์และระบบสื่อออนไลน์มีบทบาทสำคัญมาก ต่อการนำมาพัฒนาทางเทคโนโลยีและนวัตกรรมทางการศึกษา เพื่อใช้จัดการศึกษาและพัฒนาการเรียนรู้ของปวงชน การส่งเสริมชุมชนในระดับต่าง ๆ ให้มีโอกาสเรียนรู้และพัฒนาความจำเป็นไปบนการปฏิบัติ ผลผสมผสานไปกับการพึ่งตนเองได้อย่างเหมาะสม นับวันก็จะมีมีความสำคัญและจำเป็นต้องเรียนรู้เพื่อนำมาใช้ให้เกิดผลดี (วิรัตน์ คำศรีจันทร์, เรืองวิษญ์ นิลโคตร, กานต์ จันทวงษ์ และณัฐพัชร ทองคำ, 2554, หน้า 2) กับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องทางด้านจัดการศึกษามากยิ่งขึ้น

กล่าวได้ว่าสังคมแห่งการเรียนรู้ในสังคมโลก เป็นการเปลี่ยนผ่านจากพื้นที่โรงเรียนซึ่งเป็นพื้นที่หลักที่แสดงถึงการให้/ การเข้าถึง/ การแสวงหาซึ่งความรู้ มาสู่พื้นที่ความเป็นปัจเจกชนผ่านเครือข่ายออนไลน์ที่สามารถเข้าถึงความรู้ทุกที่ทุกโอกาส การขยายตัวการเข้าถึงความก้าวหน้าทางด้านเทคโนโลยีการเรียนรู้ด้วยตนเองมากยิ่งขึ้น เทคโนโลยีการเรียนรู้ผ่านเครือข่ายออนไลน์นับได้ว่าเป็นปัจจัยหนึ่งในการเสริมสร้างการเรียนรู้ ที่นอกเหนือจากสังคมการเรียนรู้ที่อยู่ในระบบโรงเรียน

สังคมไทยในปัจจุบันมีการบูรณาการการศึกษา ภายใต้กระแสการเปลี่ยนแปลงเรื่องเทคโนโลยี ดังจะเห็นได้จากพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ 2542 ได้การดำเนินงานพัฒนาทางด้านสื่อและเทคโนโลยีทางการศึกษานับแต่ในระดับประเทศลงไปจนถึงระดับชุมชน กระทั่งระดับครอบครัวและในวิถีชีวิตของปัจเจก กำหนดเป็นยุทธศาสตร์สำคัญเพื่อบรรลุจุดหมายในการปฏิรูปกระบวนการเรียนรู้การจัดการศึกษาตลอดชีวิต และการดำเนินการจัดการศึกษาให้เกิดผลดียิ่ง ๆ ขึ้นในแทบจะทุกขอบเขต (ปาริชาติ วลัยเสถียร, 2548, หน้า 6) ทำให้กระบวนการศึกษาเรียนรู้ ตลอดจนการนำเอาเทคโนโลยีและสื่อต่าง ๆ มาใช้เพื่อบรรลุจุดหมายทางการศึกษาเรียนรู้ต่าง ๆ ทั้งที่ดำเนินการโดยกลุ่มผู้เกี่ยวข้องของภาคที่เป็นทางการและริเริ่มขึ้นเองในภาคประชาชน มีความผสมผสานเป็นส่วนหนึ่งในชีวิตประจำวันของประชาชนและชุมชนอยู่อย่างหลากหลาย

อีกทั้งมีบทบาทสำคัญและเกิดความเคลื่อนไหวเปลี่ยนแปลงที่ดำเนินไปอย่างรวดเร็ว มากยิ่ง ๆ ขึ้นอยู่ตลอดเวลา จำเป็นต้องเรียนรู้และนำมาใช้ให้สอดคล้องกับความจำเป็นในเงื่อนไขใหม่ ๆ ที่เกิดขึ้น

เมื่อกล่าวถึงคำว่า “การเรียนรู้” และ “กระบวนการเรียนรู้” มักจะเชื่อมโยงไปถึงแนวคิดเรื่อง “สังคมแห่งการเรียนรู้” (Knowledge Based Society) และเรื่องการจัดการความรู้ (Knowledge Management) ต่างก็ให้ความสำคัญกับ “ความรู้” ที่ถือว่าเป็นทรัพยากรที่สำคัญที่สุดในยุคปัจจุบัน ซึ่งมีลักษณะที่สำคัญ 3 ประการคือ ประการแรก ความรู้ไม่มีพรมแดน เพราะความรู้เดินทางได้ง่ายกว่าเงิน ประการที่สอง ความรู้ช่วยให้คนเลื่อนสถานะของตนเองได้ เพราะความรู้เข้าถึงได้ง่ายขึ้น จึงสามารถแสวงหาได้ด้วยการเรียนหนังสือ ประการที่สาม ความรู้ให้ทั้งโอกาสในการประสบความสำเร็จและล้มเหลวในขณะเดียวกัน เพราะทุกคนสามารถเข้าถึงและสะสมปัจจัยการผลิต (means of production) ได้ใกล้เคียงกัน (ปาริชาติ วลัยเสถียร, 2548, หน้า 11) ความรู้และการแสวงหาความรู้ จึงเป็นสิ่งสำคัญที่จะเป็นตัวชี้วัดความสำเร็จทั้งในระดับปัจเจกชน และส่งผลถึงเป็นตัวชี้วัดในระดับประเทศด้วย

ภายใต้บริบทที่กล่าวถึงข้างต้นเกี่ยวกับการเรียนรู้ และการเปลี่ยนแปลงของสังคม การเรียนรู้ การแสวงหาความรู้ที่นอกเหนือจากพื้นที่หลักมาสู่พื้นที่ออนไลน์ ซึ่งเป็นพื้นที่ที่ให้ความรู้ที่นอกเหนือจากความรู้ในระบบรูปแบบโรงเรียน การนำวิธีแสวงหาความรู้ในพื้นที่ออนไลน์ จึงนำมาสู่ประเด็นข้อสงสัยและข้อศึกษาในการศึกษาครั้งนี้ กล่าวคือ ภายใต้การเปลี่ยนแปลงเกี่ยวกับเทคโนโลยีทางการศึกษา ที่สังคมความรู้ออนไลน์เข้ามามีบทบาทต่อการแสวงหาความรู้ที่นอกเหนือจากพื้นที่หลัก คือ โรงเรียน และประเด็นเกี่ยวกับการบูรณาการเอาความรู้ออนไลน์มาสู่พื้นที่โรงเรียน เพื่อถ่ายทอดความรู้

การส่งเสริมให้เกิดกระบวนการเรียนรู้ของชุมชนนั้นนับได้ว่าเป็นเครื่องมือหรือกลไกอันสำคัญในการสร้างชุมชนเข้มแข็ง เนื่องจากเป็นการยกระดับความสามารถให้เกิดการคิดวิเคราะห์ ปัญหา สาเหตุ ทางเลือกของการแก้ปัญหา การตัดสินใจเลือกทางเลือกในการแก้ปัญหา และการสรุปบทเรียนเพื่อยกระดับสติปัญญาให้สูงขึ้น กระบวนการดังกล่าวเป็นมิติของการศึกษาชุมชน หรือชุมชนศึกษา (Community Study) การศึกษาชุมชน (Community Education) ที่มุ่งส่งเสริมการเรียนรู้บนฐานความเป็นชุมชน (Community-Based Learning) รวมถึงบทบาทของการเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ (วิรัตน์ คำศรีจันทร์ และคณะ, 2554, หน้า 2) กระบวนการเรียนรู้จึงเป็นกระบวนการที่ครอบคลุมทั้งเรื่องของการปลูกจิตสำนึกของคนในชุมชนในการที่มุ่งมั่นจะแก้ปัญหา และพึ่งตนเอง และเรื่องของการพัฒนาความรู้และทักษะในการแก้ปัญหาใหม่ ๆ ที่เกิดขึ้นได้

นอกจากนี้แล้ว การศึกษาและกระบวนการเรียนรู้ นับว่าเป็นกลไกสำคัญในการเสริมสร้างให้ชุมชนสามารถที่จะเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้อย่างต่อเนื่องตลอดการดำเนินชีวิต ภายใต้ความรู้ที่ได้รับการสั่งสมทั้งจากภายนอกและในชุมชนเอง มีการถ่ายทอดรุ่นสู่รุ่นเป็นลำดับตั้งแต่อดีตถึงปัจจุบัน เป็นกระบวนการเรียนรู้ทางธรรมชาติที่สัมพันธ์กับวิถีการดำรงชีพและเชื่อมโยงกับความรู้ที่มาจากภายนอกชุมชนอย่างกลมกลืน

การจัดกระบวนการเรียนรู้ชุมชนที่ดีนั้นต้องเป็นกระบวนการเรียนรู้ที่เปิดโอกาสให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมอย่างแท้จริง เป็นกระบวนการเรียนรู้ผ่านการทำกิจกรรม (Action Learning) เสริมทักษะพื้นฐานในการเรียนรู้ทางสังคม และการอยู่ร่วมกันของมนุษย์ (Human skill) เป็นกระบวนการเรียนรู้แนวราบ และบูรณาการก่อเกิดการเข้าใจ และไว้วางใจต่อผู้อื่นและเข้าใจตัวตนใหม่ ๆ ของตนเองที่ร่วมสร้างขึ้นผ่านการปฏิสัมพันธ์ทางสังคม (Social Interaction) ความเป็นคนมีจิตอาสาที่เอื้อเพื่อต่อชุมชนและผู้คนรอบข้าง ที่สุดแล้วนำสู่การร่วมสร้างชุมชนท้องถิ่นให้เป็นชุมชนสุขภาวะกับเข้าถึงและอยู่ร่วมธรรมชาติตามความเป็นจริง ดังคำปรารภของ ศาสตราจารย์ นายแพทย์ ประเวศ วะสี (2553, หน้า 33) ได้กล่าวไว้ว่า “การเรียนรู้ที่ดีเป็นสิ่งที่ประเสริฐที่สุดของมนุษย์ เป็นหน้าที่ของเราทุกคนที่จะแสวงหาและช่วยให้เพื่อนมนุษย์ได้พบกระบวนการเรียนรู้ที่ดีที่สุด การเรียนรู้ที่ดีที่สุดจะต้องทำให้มนุษย์รู้เห็นและเข้าถึงธรรมชาติตามความเป็นจริง”

ดังที่กล่าวมาโดยลำดับนี้ ทำให้กระบวนการศึกษาเรียนรู้ ตลอดจนการนำเอาเทคโนโลยีและสื่อต่าง ๆ มาใช้เพื่อบรรลุจุดหมายทางการศึกษาเรียนรู้ต่าง ๆ ทั้งที่ดำเนินการโดยกลุ่มผู้เกี่ยวข้องภาคที่เป็นทางการและริเริ่มขึ้นเองในภาคประชาชน มีความผสมผสานเป็นส่วนหนึ่งในชีวิตประจำวันของประชาชนและชุมชนอยู่อย่างหลากหลาย อีกทั้งมีบทบาทสำคัญและเกิดความเคลื่อนไหวเปลี่ยนแปลงที่ดำเนินไปอย่างรวดเร็ว มากยิ่ง ๆ ขึ้นอยู่ตลอดเวลา จำเป็นต้องเรียนรู้และนำมาใช้ให้สอดคล้องกับความจำเป็นในเงื่อนไขใหม่ ๆ ที่เกิดขึ้น ดังกรณีกระบวนการเรียนรู้ในเวทีคนหนองบัวนี้ จำเป็นต้องพิจารณาอย่างผสมผสาน เนื่องจากมีความเชื่อมโยงและเกิดปฏิสัมพันธ์กันอย่างหลากหลายทั้งในแนวระนาบ ความต่างเชิงชั้น และลักษณะความเป็นชุมชน ที่ผสมผสานกันของชุมชนในเชิงพื้นที่ กับชุมชนในสื่อออนไลน์ (เสรี พงศ์พิศ, 2536; ประเวศ วะสี, 2553, หน้า 33) ในชุมชนเชิงพื้นที่นั้น ชุมชนหนองบัวมีความเคลื่อนไหวเปลี่ยนแปลงและเกิดกระบวนการเรียนรู้ผ่านการดำเนินชีวิตและติดต่อสมาคมกันในชุมชน เช่น พระภิกษุสงฆ์ ลูกหลานคนหนองบัว พนักงานองค์กรท้องถิ่น ครู ผู้บริหารและผู้นำชุมชน ปราชญ์ชาวบ้าน และชาวบ้านทั่วไป มีโอกาสพบและแลกเปลี่ยนแบ่งปันประสบการณ์กันแบบซึ่งหน้า (Face to Face) อีกทั้งมีโอกาสเข้าถึงประสบการณ์ต่าง ๆ อย่างเข้มข้นหลากหลาย ส่วนสมาชิกของชุมชนออนไลน์ก็เป็นในอีกทางหนึ่ง

ขาดการเห็นตัวตน อารมณ์ และความรู้สึกที่เห็นกันได้แบบซึ่งหน้า และทั้งสองลักษณะนี้ก็เกิดการเชื่อมโยงเข้าถึงกันโดยเครือข่ายเว็บบล็อก gotoknow.org ซึ่งแนวคิดสมัยใหม่บางแนวก็เรียกว่า สถานการณ์ผสมผสานข้อมูลและสร้างควมมีพรรคชนะร่วมกันผ่านการสัมมนาทางเครือข่ายเว็บ

โรงเรียนหนองบัว อำเภอหนองบัว จังหวัดนครสวรรค์ ได้เปิดศูนย์การเรียนรู้ ศิลปวัฒนธรรมเพื่อการเรียนรู้ท้องถิ่นฐาน สมาชิกศูนย์ประกอบด้วยเครือข่ายครูและโรงเรียนในฝัน จังหวัดนครสวรรค์ ทางโรงเรียนต้องการขับเคลื่อนเครือข่าย โดยการเชื่อมโยงกับเวทีคนหนองบัว และนำเอาทรัพยากรความรู้จำนวนมากที่เครือข่ายคนหนองบัวได้ใช้สื่อออนไลน์ในเว็บบล็อก gotoknow.org สร้างสะสมไว้ในบันทึกเวทีคนหนองบัว ครอบคลุมทั้งองค์ความรู้ท้องถิ่น ประวัติศาสตร์ชุมชน ตลอดจนหนังสือ ภาพถ่าย รูปวาด และบันทึกเกี่ยวกับวิถีชีวิตของชาวบ้านคนหนองบัว มาเรียนรู้และหาแนวทางพัฒนาให้เป็นทรัพยากรความรู้ ในอันที่จะขยายผลสืบเนื่องไปสู่ การพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น (Local Wisdom Curriculum) มีความสำคัญต่อการจัดการศึกษา และการพัฒนาการเรียนรู้ให้กับประชาชนพลเมืองที่ได้รับการให้ความสำคัญมากทั้งในสังคมไทย และประเทศต่าง ๆ ทั่วโลก เนื่องจากจะช่วยลดช่องว่างของผลกระทบจากการศึกษาในกระแสหลัก ซึ่งทำให้ผู้เรียนถูกแยกส่วนออกจากชุมชนและเรื่องราวของตนเอง และในปฏิญญาสากลของ เครือข่ายสหประชาชาติเพื่อการศึกษาวิทยาศาสตร์ และวัฒนธรรม หรือ ยูเนสโก UNESCO ในการ ประชุมผู้นำสูงสุดทางการศึกษาโลก (World Summit in Education) ครั้งที่ 10 ที่หาดจอมเทียนพัทยา ประเทศไทย เมื่อเดือนมีนาคมปี 2553 ก็ถือว่าเป็นมาตรการเชิงยุทธศาสตร์ที่สำคัญ ที่สุดอย่างหนึ่งของการจัดการศึกษาในศตวรรษที่ 21 ในอันที่จะระดมสรรพกำลังเพื่อการจัดการศึกษาตลอดชีวิตแต่คนทั้งมวล (วิรัตน์ คำศรีจันทร์, 2554)

เครือข่ายครู เป็นคุณครูผู้สอนจากกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษาของโรงเรียนหนองบัว และจากโรงเรียนต่าง ๆ ในจังหวัดนครสวรรค์ อยู่โดยรอบอำเภอหนองบัว เช่น โรงเรียนธารทหาร โรงเรียนท่าตะโก โรงเรียนตากฟ้า โรงเรียนวังบ่อ โรงเรียนบ้านหนองดู่ โรงเรียนบ้านห้วยด้วน โรงเรียนเกาะแก้วเทพสถาพร โรงเรียนวันครู (2504) โรงเรียนบ้านปากดง และโรงเรียนสหชาติ เศรษฐกิจ เป็นเครือข่ายโรงเรียนในฝันในจังหวัดนครสวรรค์ ที่มีส่วนในการขับเคลื่อนเครือข่ายครู ผ่านศูนย์ศิลปวัฒนธรรมท้องถิ่นเพื่อการเรียนรู้ท้องถิ่นฐาน (ที่มาจาก: การจัดอบรมเชิงปฏิบัติการ การเรียนรู้ท้องถิ่นฐาน: บูรณาการเวทีคนหนองบัวกับเครือข่ายโรงเรียนในฝันนครสวรรค์ เมื่อวันจันทร์ ที่ 25- อังคารที่ 26 กรกฎาคม 2554 ณ ห้องประชุมปทุมพรทริก โรงเรียนหนองบัว อำเภอหนองบัว จังหวัดนครสวรรค์) ได้บูรณาการความจำเป็นของท้องถิ่นเข้ากับประเด็นอนาคตทั้งของสังคมไทย

และสังคมโลก ที่สามารถริเริ่มออกจากต้นทุนและศักยภาพที่คนท้องถิ่นได้สร้างขึ้น ซึ่งก่อให้เกิดรูปแบบหนึ่งของการประสานความร่วมมือกันกับโรงเรียนและชุมชนเพื่อพัฒนาการกระบวนการเรียนรู้ของสังคม

ปัญหาอยู่ที่ว่าคนเรามักเก็บสิ่งที่รู้ไว้มีติดเกินกว่าจะนำมาถ่ายทอด หรือแลกเปลี่ยนเรียนรู้กับผู้อื่นนับว่าเป็นการสูญเสีย “งบดุล” ทางชีวิตและสังคมอย่างมาก หากเราและคนรอบข้างจะผิดพลาดในสิ่งเดียวกันซ้ำแล้วซ้ำโดยไม่ได้นำความรู้ที่ตกผลึกหรือที่เรียกว่า “ความรู้ฝังลึก” (Tacit knowledge) ที่อยู่ในตัวตนนั้นมาใช้ประโยชน์แล้วจะทำอย่างไรละ การที่นำความรู้ฝังลึกนั้นมาแลกเปลี่ยนเรียนรู้กับผู้อื่น เมื่อผ่านประสบการณ์ของเราหรือเจ้าของความรู้ตรงนี้เป็นที่มาของ “การถอดบทเรียน” (จตุพร วิศิษฎ์โชติอังกูร, 2553, หน้า 12) การถอดบทเรียน เป็นการบวนการหนึ่งที่อยู่ภายใต้ “การจัดการความรู้” (Knowledge Management) ดังนั้นความรู้ที่ถูกจัดการอย่างเป็นระบบสามารถนำไปใช้ได้ก็หมายถึงเราก็ได้บทเรียนพร้อมไปด้วย ความรู้และบทเรียนคือสิ่งเดียวกัน เราทราบกันดีอยู่ว่าความรู้มีสองชนิด ความรู้ภายนอก (Explicit knowledge) ที่ เป็นความรู้หาได้จากตำรา ทฤษฎี งานเขียนที่เป็นลายลักษณ์อักษร เราสามารถวิเคราะห์ สังเคราะห์ พร้อมใช้ได้ทันที การจัดการความรู้ประเภทนี้ไม่ค่อยทำหาย แต่ความรู้ประเภทหลังนี้ทำหายมากคือ “ความรู้ฝังลึก” (Tacit knowledge) ดังนั้นการถอดบทเรียน หรือ “บทเรียน” (Lesson Learned) จะอธิบายเหตุการณ์และเงื่อนไขที่เกิดขึ้น และคำอธิบายนั้นต้องมีคุณค่าในการนำไปปฏิบัติซึ่งคำอธิบายที่ชัดเจนจะต้องมีตัวชี้วัดที่ดี ที่สะท้อนว่าเกิดอะไรขึ้น และเกิดการเรียนรู้ในกระบวนการเรียนรู้ (จตุพร วิศิษฎ์โชติอังกูร, 2553, หน้า 20)

กล่าวได้ว่า บทเรียนจากกระบวนการเรียนรู้ของเครือข่ายครู ในการนำสื่อเทคโนโลยีสารสนเทศและอินเทอร์เน็ตนำมาใช้ด้วยปัญญา จากกระบวนการเรียนรู้เว็บล็อกเวทที่คนหนองบัว เพื่อสร้างความรู้และสื่อสารการเรียนรู้เป็นกระบวนการก่อเกิดพัฒนาการดำรงอยู่และความเปลี่ยนแปลง เพื่อให้รู้เท่าทันสถานการณ์โลกที่เปลี่ยนแปลงตลอดเวลา เป็นการค้นหาคำตอบของกระบวนการเรียนรู้ เพื่อพัฒนาการเรียนการสอนแบบบูรณาการคุณค่าของความเป็นมนุษย์ จึงเป็นสิ่งที่ทำหายและตามมาด้วยคำถามที่ว่า กระบวนการเรียนรู้ของเครือข่ายครูในอำเภอหนองบัวเขาทำอะไร มีวิธีการทำอย่างไร ทำแล้วได้อะไรและนำไปใช้ให้เกิดประโยชน์ได้อย่างไร แล้วบทเรียนที่ได้รับสามารถพัฒนาเป็นข้อเสนอแนะเชิงนโยบายได้อย่างไร เป็นรูปธรรมได้อย่างไร เช่นสามารถมีแนวนโยบายกับชุมชนและองค์กรท้องถิ่นได้ว่า หากต้องการพัฒนาระบบ IT เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อเป็นแหล่งข้อมูลการเรียนรู้ท้องถิ่นได้อย่างไร

ดังนั้นผู้ศึกษาวิจัยจึงได้เลือกเครือข่ายครูในอำเภอหนองบัว จังหวัดนครสวรรค์ เป็นกรณีศึกษาเพื่อทำการศึกษาระบบการเรียนรู้เครือข่ายครู จากกรณีศึกษาระบบการเรียนรู้ เวทีคนหนองบัวในเว็บบล็อก GotoKnow.org และถอดความรู้ที่ได้เป็นบทเรียน วิธีการและ กระบวนการวิจัยดังกล่าว โดยมีคำถามการศึกษาดังนี้

คำถามการศึกษาดังกล่าว

กระบวนการเรียนรู้ของเครือข่ายครู: กรณีศึกษาระบบการเรียนรู้เวทีคนหนองบัวใน เว็บบล็อก GotoKnow.org อำเภอหนองบัว จังหวัดนครสวรรค์ เขาทำอะไร เขาทำอย่างไร เขาได้อะไร และเขานำไปใช้อย่างไร ?

จุดมุ่งหมายของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาบทเรียนจากกระบวนการเรียนรู้ของเครือข่ายครู ศึกษากรณีกระบวนการ เรียนรู้เวทีคนหนองบัวในเว็บบล็อก GotoKnow.org อำเภอหนองบัว จังหวัดนครสวรรค์
2. เพื่อร่างข้อเสนอแนะเชิงนโยบายจากกระบวนการเรียนรู้ของเครือข่ายครู ศึกษากรณี กระบวนการเรียนรู้เวทีคนหนองบัวในเว็บบล็อก GotoKnow.org อำเภอหนองบัว จังหวัด นครสวรรค์

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับการวิจัย

การศึกษานี้จากกระบวนการเรียนรู้ของเครือข่ายครู ศึกษากรณีกระบวนการเรียนรู้ เวทีคนหนองบัวในเว็บบล็อก GotoKnow.org ครั้งนี้ ผลของการศึกษาทำให้ทราบถึงความสำคัญ ดังต่อไปนี้

1. ทราบบทเรียนจากกระบวนการเรียนรู้ของเครือข่ายครู ศึกษากรณีกระบวนการเรียนรู้ เวทีคนหนองบัวในเว็บบล็อก GotoKnow.org อำเภอหนองบัว จังหวัดนครสวรรค์
2. ข้อเสนอแนะเชิงนโยบายจากกระบวนการเรียนรู้ของเครือข่ายครู ศึกษากรณี กระบวนการเรียนรู้เวทีคนหนองบัวในเว็บบล็อก GotoKnow.org อำเภอหนองบัว จังหวัด นครสวรรค์

ขอบเขตของการวิจัย

การศึกษานี้ครั้งนี้ ได้ทำการศึกษานี้จากเรียนรู้ของเครือข่ายครู ศึกษากรณี กระบวนการเรียนรู้เวทีคนหนองบัวในเว็บบล็อก GotoKnow.org ตามแบบแนวคิดทฤษฎี

กระบวนการเรียนรู้ชุมชน มาพิจารณาในองค์ประกอบกระบวนการเรียนรู้ และผู้ศึกษาวิจัยใช้ระเบียบวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) ดังนั้นผู้ศึกษาวิจัยได้กำหนดขอบเขตการวิจัยไว้ดังต่อไปนี้

1. ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ

ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ กลุ่มผู้ริเริ่มและเครือข่ายครู ครูผู้สอนจากโรงเรียนหนองบัว และโดยรอบอำเภอหนองบัว จังหวัดนครสวรรค์ เป็นเครือข่ายครูผู้สอนจากเครือข่ายครูและโรงเรียนในพื้นที่จังหวัดนครสวรรค์ ที่มีส่วนในการขับเคลื่อนเครือข่ายครูผ่านศูนย์ศิลปวัฒนธรรมท้องถิ่นเพื่อการเรียนรู้ท้องถิ่นฐาน ที่มาจาก: การจัดอบรมเชิงปฏิบัติการการเรียนรู้ท้องถิ่นฐาน: บูรณาการเวทีคนหนองบัวกับเครือข่ายโรงเรียนในพื้นที่นครสวรรค์ เมื่อวันที่ 25-26 กรกฎาคม 2554 ณ ห้องประชุมปทุมทริก โรงเรียนหนองบัว อำเภอหนองบัว จังหวัดนครสวรรค์

2. ขอบเขตด้านเนื้อหา

การศึกษาวิจัยครั้งนี้ ผู้ศึกษามุ่งศึกษาการถอดบทเรียนจากกระบวนการเรียนรู้ของเครือข่ายครู : ศึกษากรณีเวทีคนหนองบัวในเว็บบล็อก GotoKnow.org อำเภอหนองบัว จังหวัดนครสวรรค์ ผู้ศึกษาวิจัยจึงศึกษาบทเรียนจากกระบวนการเรียนรู้ของเครือข่ายครู อำเภอหนองบัว จังหวัดนครสวรรค์ โดยใช้หลักการกระบวนการเรียนรู้ชุมชน บทเรียนที่ได้จะอธิบายเหตุการณ์ ขั้นตอนและวิธีการ คำอธิบายนั้นสามารถเป็นข้อเสนอแนะเชิงนโยบายในการนำไปปฏิบัติ ซึ่งคำอธิบายที่ชัดเจนจะต้องมีตัวชี้วัดที่จะสะท้อนว่าเกิดอะไรขึ้นและเกิดการเรียนรู้ในกระบวนการเรียนรู้ชุมชน

นิยามศัพท์เฉพาะ

บทเรียน (Lessoned Learnt) หมายถึง กระบวนการเรียนรู้ ขั้นตอนและวิธีการพัฒนาศักยภาพของเครือข่ายครู ในบริบททางสังคม วัฒนธรรม และประวัติศาสตร์ของชุมชนและถอดความรู้ที่ได้เป็นบทเรียนและแนวทางต่อการพัฒนาการสอน พัฒนาศักยภาพครูผสมผสานอยู่กับการสอนและการทำงานเชื่อมโยงกับชุมชน

การเรียนรู้ (Learning) หมายถึง การปรับเปลี่ยนทัศนคติ แนวคิด และพฤติกรรม อันเนื่องมาจากการได้รับประสบการณ์ ซึ่งควรเป็นการปรับเปลี่ยนไปในทางที่ดีขึ้น

บทบาทหน้าที่เครือข่ายครู หมายถึง การกระทำอันเกิดจากตำแหน่งหน้าที่ของเครือข่ายครู บูรณาการไปกับบทบาทของศูนย์การเรียนรู้ศิลปวัฒนธรรมเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ท้องถิ่นฐาน เช่น การส่งเสริมวัฒนธรรมการอ่าน การรักในการเรียนรู้ การศึกษาค้นคว้า ความรู้ความฉลาด

เกี่ยวกับสื่อ ความฉลาดในการเข้าถึงและใช้เทคโนโลยี การมีวัฒนธรรมในการเรียนรู้จากผู้คน การสร้างและบันทึกความรู้

เครือข่ายครู หมายถึง ครูผู้สอนในโรงเรียนหนองบัว และโดยรอบอำเภอหนองบัว มีการขับเคลื่อนเครือข่ายเรียนรู้เชื่อมโยงกับเวทีคนหนองบัวในเว็บบล็อก gotoknow.org และการนำเอาข้อมูลความรู้ในสื่อออนไลน์เว็บบล็อก gotoknow.org ไปใช้ประโยชน์

เวทีคนหนองบัว หมายถึง เป็นเวทีเสวนาความรู้และสร้างการเรียนรู้เพื่อ นำการเปลี่ยนแปลงของชาวบ้าน (Civic Forum for Learning and Change) ที่อยู่ในสื่อออนไลน์เว็บ บล็อก GotoKnow.org หรือ blog/nong-bua community ที่ช่วยกันทำด้วยความมีจิตอาสา ริเริ่ม โดยกลุ่มคนจำนวนหนึ่งที่เป็นคนหนองบัว อำเภอหนองบัว จังหวัดนครสวรรค์

กระบวนการเรียนรู้ชุมชน หมายถึง เป็นการเรียนรู้และทำงานร่วมกันในลักษณะ เป็นเครือข่ายซึ่งเป็นความสัมพันธ์ในแนวนราบ (Horizontal) มากกว่าในแนวตั้ง (Vertical) การเชื่อมโยงระหว่างสมาชิกของครอบครัวและชุมชน เป็นการเรียนรู้จากการแลกเปลี่ยนความคิด และประสบการณ์ซึ่งกันและกัน มีการช่วยเหลือ มีการติดต่อสื่อสารถึงกัน มีความเอื้ออาทรต่อกัน ทำให้สมาชิกที่สนใจร่วมกัน เป็นลักษณะเครือข่ายการเรียนรู้ที่เชื่อมโยงกัน